

A társadalombiztosítás határkövei.

Irta: Dr. Erdő-Harach Tihamér orsz. gyűl. képviselő.

A társadalombiztosítás intézménye, Magyarországon, immár, több mint negyven évi multra tekinthet vissza. Az ipari és gyári alkalmazottak betegség esetére való segélyezéséről szóló 1891. XIV. t. c. megalkotásával, tehát nem néhány évvel ezelőtt, hívta életre a törvényhozás a társadalombiztosítás intézményét, amely a magyar törvényhozás első szociálpolitikai alkotása volt és egyben alapja lett a társadalombiztosítás további kiépítésének.

Nem akarom ennél a megállapításnál figyelmen kívül hagyni azt a körülményt, hogy hazánkban már ennek a törvénynek életbelépése, tehát 1891. április 14-ike előtt is láthatók bizonyos nyomai a társadalombiztosítás ügyének. Utalok e tekintetben az 1884. XVII. t. cikkben foglalt ipartörvény 142. és 143. §-aira, amelyek a betegsegélyező pénztárak alakítására módot nyújtottak, ezzel a lehetőséggel azonban az 1891. évi törvény életbelépéséig mindössze 28 ipartestület élt és létesített betegsegélyező pénztárt, s magán-egyesületi betegsegélyező pénztár is csak igen kis számban alakult. Megállhat tehát az a megállapítás, hogy a társadalombiztosítás intézményét az 1891. évi idevonatkozó törvény létesítette. Az ipari és kereskedelmi alkalmazottak betegség és baleset esetére való biztosításáról szóló 190. XIX. t. c. egyrészről módosította az 1891. XIV. t. cikket, továbbfejlesztvén az ott lefektetett elveket, másrészről törvénybe iktatta az ipari munkások baleset esetére való biztosításának intézményét.

Az 1891. évi törvény a né-

metországi és az ausztriai biztosítási rendszeren épült fel, figyelembe véve azoknak a vidékeknek sűrűbb lakosságát és ipari foglalkozású lakosságának nagyobb tömegét. Minthogy azonban ez az intézmény idegen talajban sarjadt és az alapul szolgáló számítások hazánkra nézve érvényben állóknak nem voltak tekinthetők, a gyakorlatban ez igen sok hiányt mutatott.

Igen érdekes megállapítások olvashatók ebből a szempontból az 1907. XIX. t. c. miniszteri indoklásában. A miniszteri indoklás a következő megállapításokat tartalmazza:

— A betegsegélyező-pénztárnak tulnyomó része állandóan anyagi zavarokkal küzd, tartalék-alapját nem volt képes elhelyezni, jelentékeny tartozásai vannak és ezek szaporodnak úgy, hogy a betegsegélyező pénztárak a rossz anyagi viszonyok által előidézett kényszerhelyzetben segélyezésre szoruló tagjaikkal szemben nemcsak a legnagyobb rigorozitással és zaklatással kénytelenek eljárni, de anyagi eszközök hiányában sokszor a jogfosztás terére is lépnek.

Továbbá megállapítja a miniszteri indoklás azt is, hogy:

— A betegsegélyező pénztárak képtelenek arra, hogy a törvényben előírt legcsekélyebb mérvben nyújtsanak segélyeket, hogy kórházak, szanatóriumok, üdülőhelyek létesítésével, a modern orvosi tudomány eszközeivel és kielégítő pénzbeli ellátással siessenek a segítségére szoruló munkásosztály védelmére, sőt arra sem képesek, hogy legalább a törvényben kötelezőleg előírt legcsekélyebb mérvű

segélyezésre támasztott igényeket kielégítsék.

Megállapítja az 1907. XIX. t. c. miniszteri indoklása azt is, hogy a pénztárak tisztviselői karam nem áll feladata magaslatán, sérelmezi a munkaadók zaklatását és e körülménynek tudja be azt, hogy a munkaadó és munkások között a pénztárak iránt elégedetlenség, sőt ellenszenv mutatkozik.

Az 1907. XIX. t. c. fenntartja a kötelező biztosítás elvét, országosan központosítja a biztosítási szervezetet, a betegség és baleset esetére való biztosítást egységesíti, a biztosítást közvetítő helyi szerveket egységesíti, behozza az egész vonalon a munkaadók és a

munkavállalók teljes paritásos képviseletét és végül a vitás kérdések eldöntésére, külön választott bírósági intézményt szervez. A társadalombiztosítás ügyét fejleszti tovább a háború előtt a 4790/1907. számú minisztertanácsi kivételes rendelet és az intézmény teljes kiépítésének munkáját végzi el a betegség és baleset esetére való kötelező biztosításról szóló 1927. XXI. t. cikk, s az öregség, rokkantság, özvegység és árvaság esetére szóló kötelező biztosítást törvénybe iktató 1928. XL. t. c. Ezek azok a határkövek, a társadalombiztosítás ügyének útjait jelzik.

A lelkek válsága.

Válságról beszélnek ma mindenütt és nem ok nélkül, mert válság van az anyagi javak minden területén, minden ágában, de nem sokkal kisebb jelentőségű ez a válság, amely az emberi lélekben hatalmasodott el. Olyan aggasztó jelenségek mutatkoznak egyre gyakrabban, amelyekből sajnos, arra kell következtetni, hogy egyre több emberből vesznek ki a nemesebb tulajdonságok és olyan cselekményekre ragadtatják magukat, amiket eléggé elítéli szinte nem is lehet.

Ha valaki ma újságot vesz a kezébe, alig mulik el nap, hogy ne olvashatna rablógyilkosságról, nagyobb betőről, sikkasztásról, halálosvégű verekedésről, féltékenységi, vagy más okból származó családi drámákról stb. Sajnos nagyon gyakori eset az is, hogy kiskorúak, néha már 10-12 éves gyerekek foglalkoztatják a rendőrséget és a bíróságokat. Ugyan nem a köznek ártanak, de bátran ezek közé a jelenségek közé sorolhatjuk a családiéletnek azt a megromlását is, ami megméltatja a gyermekek lelkét, a házasságot pedig elidegeníti egymástól és mindinkább gyakrabban viszi válásba őket.

Keresve az okait és eredetét ennek a lelki betegségnek, kétségtelenül a világháború káros hatásait látjuk itt is

elsősorban. A családapák katonának vultak be, az anyáknak sokszor az apák helyett is kellett dolgozni, a gyermekek pedig sok helyen szülői nevelés nélkül nőttek fel. A gyarló emberi lélek, különösen fejlődő korában, nagyon fogékony a káros behatások iránt és ha nélkülözi a szerető szülői nevelés irányítását, a rossz tulajdonságok kerekednek felül a jók rovására. Így történt a háború alatt, utána pedig csakhamar következett a gazdasági romlás nemzeteknél és családnál egyaránt. Igen sok család életmódja romlott, ott is felléptek az anyagi gondok, ahol az-előtt ezek ismeretlenek voltak s a megélhetés nehézségei sokakat csábítottak a bűnözésre. A konjunktúra éveinek visszahatása is jelentkezett. Akiknek szerencséjével sikerült akkor vagyont szerezni, annak gyors elvesztése után nem tudtak lemondani rövid jólétükről és a törvények megkerülésével igyekeztek azt fenntartani. A kevés munkával szerzett jövedelmek tulajdonosainak életmódja másokat is velük ragadott és mivel erre a tisztességes uton szerzett keresetek nem voltak elegendők, ezek az élnivágók a sikkasztás, csalás, lopás, rablás útjára tértek. A családi életben egyre gyakrabban jelentkező bajok is számos bűncselekménynek lettek forrásai.

Nagy tévedésbe esne azonban az,

„A MUNKA” TÁRCÁJA

Az én autóbalesetem.

Mindig irtóztam az autótól, mikor nyolcvan kilométeres sebességgel száguldott végig Salgótarján fő- és mellék utcáin, hiába tülkölt, röffögött, trombitált, sokszor nyájasan és tarczben ha valamely mellékutcába akart befordulni, hiába emelte fel karjait, mi vidékiek nem igen értettük ezeket a jeleket és tényleg nem tudom minek tulajdonítsam azt az isteni kegyelmet, hogy Tarjánban nem történtek balesetek, vagy a tarjániak burokban születtek, vagy a tarjáni sofőrök hivatásuk magaslatán való állásuk mellett a felebarátai szeretetet is gyakorolják.

De hát az ember nem maradhat mindig Salgótarjánban, kell, hogy hébe-korba leránduljon Budapestre is, részint levegőváltás kedvéért, részint pedig azért, hogy kijöjjön egy kicsit a vidéki nyáraspolgáriságból, abból a tunya, méltóságjeljes korzóságból, melyet minden vasár- és ünnepnapon véghez visz a kolóniából a Zagyva-rakodóig és vissza.

Azelőtt folyt a séta az Acélgyár legfelső végéig, de csak addig túrték az oda nem tartozó idegenek beözönlését, míg a sáros ut egyengetését, a korzózó lalpaíra kellett bizniok csupa takarékoságból, de amikor észrevették, hogy évről-évre súlyed az út szintje és idővel az út mély uttá változik, úgy hogy a lakásokba vagy lépcsőzettel, vagy léttel lehet csak bejutni, gondoltak egyet és egy

nagyszerű makadam utat építettek és minden ezen minta utra való bejárás elé egy korlátot csináltak, amelynél egy ór individualizálva a járó-kelőkkel, nagy éberséggel vigyáz arra, hogy hivatlan vendég ne lépjen be az Acélgyár belterületére.

Hosszu családi tanácskozás után, elhatároztam én is, hogy Budapestre rándulok két-három napra, hogy felrázzam kicsit sűrűvé vált véremet és a hosszú téli és tavaszi tespedés után meggyéberedett izmaimat és homoeopalice csillapítsam felháborodott idegzetemet.

Szerencsésen érkezett meg a vonat a Keletre és mi természetesebb, mint hogy a rajta levő utasok is szerencsésen megérkeztek. Átestem a szakaszról való kimenetelés nehézségein, a peronon várt rám az egész nagyvárosi rokonságom, hogy a vidéki bácsit bekalauzolja a főváros szívébe. Mikor kiléptem a pályaudvar előtti térre, hiába kerestem a konflisokat melyek kocsisa nagy grandezzával szokta volt fogadni a fővárosba érkezett utast, ellenben láttam egy rakás autót, hát ez mi? kérdezem, hová lettek a konflisok és fiakkerek? — Bácsikám! — Szól az egyik unokahugom, — ne mondja azt oly hangosan, mert még azt fogják gondolni, hogy valahonnan Island szigetéről jön, itt Pesten már régen megélték az összes konflis-lovakat, ma csak autótaxi és teherautó bonyolítja le a forgalmat, a felső tízezrek még ezeket a járműveket sem használják, hanem röpülőgépen járatják magukat.

— Na Isten neki, mondom, szálljunk be egy autótaxiba. — Mielőtt be-

szálltam volna, egy kis imát rebegtem, aztán kezdtem hozzá a beszállás művészetének gyakorlásához. Nagyon nehezen ment az én százyolc kilogrammom be-raktározásai. Kioktatott még a barátságos sofőr, hogy lámaszkodjam jól hátra az ülés támlájához, mert sokszor hirtelen meg kell állania és ha nem támaszkodom jól hátra, megeshetik, hogy betöröm az orromat a sofőr ülésének támláján.

Miután a kapott felvilágosítás értelmében mértani illetve matematikai pontossággal leheverészttem, megindult az autó, persze velem és kis hugommal együtt.

Meddig száguldott velünk az autó, nem tudnám megmondani, de amikor egy mellékutcába szándékoztam volna bekanyarodni, valami szemetes kocsi hátsó részébe beleütközött. Az összeütközés oly heves volt, hogy kiröpített bennünket az autóból. Kicsit elbódultam, de hála Istennek nagyobb baj nem történt.

Miután az autótaxink megsérült, ezzel nem folytathattuk utunkat. Nagy ember tömeg vett körül bennünket, jött egy rendőr is, ki jegyzőkönyvet vett föl a baleset körülményeiről, én pedig ott álltam bódultan, egy idegen ur támogatott.

Egyszerre megszólal az az ur: Doktor ur kérem, (tudja a nevemet és foglalkozásomat, mert a rendőrnek be kellett diktálnom a nacionálémat) talán bemenénk a szemben levő kávéházba addig, míg a kisaszony, már mint unokahugom más taxit hoz, kipihenné magát.

Meghatottan néztem nyájas mentoromra, hallgattam, ami nemcsak „aranyat” jelent, hanem ebben a kritikusi esetben „beleegyezést” jelentett és óvatosan lépdelve karjára támaszkodva beléptünk a zsufolt másodrangú kávéházba. Mentorom valamit sugott a pincérnek, ki bennünket egy, a háttérben álló üres asztalhoz vezetett.

Nem sokáig tartott és ott állott előtünk egy-egy csésze párolgó fekete kávé és három darab turós bölé.

Nagyszerű emberek ezek a pestiek, ez a kedélyesség, ez a finom samaritánus felebarátai szeretet, gondoltam magamban, eltörpül Tarján ezzel szemben, nemcsak terjedelem és lakosság tekintetében, de minden polgári és közegészségügyi megnyilvánulásával szemben is! Mi történt volna Tarjánban velem? Becipeltek volna a bányakórházba, hol legfeljebb hideg borogatást kaptam volna és itt bevisznek egy kávéházba, ahol finom mokkalával csillapítják felzaklatott idegzetem háborgását és egy linom turós bölével pótolni iparkodnak az esés, a földhöz való ütdés következtében elvesztett kalóriákat.

Sohasem voltam nagy barátja a fővárosok zajos életének, de most szerettem volna szívemhez ölelni azt a Budapestet, ahol ily gyöngéden érző emberek laknak.

Amikor elfogyasztottam a kávé és a hatalmas bölét, úgy éreztem magamat, mint az ujonanszülött gyermek, fizetni akartam, hogy mehessek szállásomra, de mentorom sajtáságos mosoly kíséretében

aki ezeket a bűncselekményeket csak a gazdasági helyzettel, a munkanélküliség emelkedésével hozná összefüggésbe. Tagadhatatlan tény, hogy egyes esetekben csakugyan a nyomor viszi bűnre az embereket, de ezek az esetek lényegesen kisebb részt alkotnak. Nem célunk az, hogy részletesen felsoroljuk a közel-múlt feltűnőbb rendőri eseményeit, annyit azonban megállapíthatunk, hogy a nagyobb és kegyetlenebb bűncselekmények tettesei leggyakrabban volt foglalkozása, de az nem elégitette ki a takarójuknál tovább nyújtózní akaró embereket. Hányszor láttuk azt, hogy szép jövedelemmel rendelkező emberek követtek el sikkasztásokat, olyanok, akik szintén nem védekezhetnek nyomorral. Sokkal nagyobb szerepet játszanak az emberi szenvedélyek, alkoholizmus, szerencse játékok, a szerelmi élet túltengése és elfajulása stb. Ezeknek a szenvedélyeknek leküzdése pedig nem csupán egyéni érdek, hanem közérdek is, mert veszedelmes hatásait mások is érzik, elsősorban mindnyájunk kincse, a közbiztonság.

A gazdasági helyzet javulása feltétlenül segíthet ezen a téren is, gyökeres orvoslást azonban csak tisztultabb erkölcsi élettől várhatunk. Vissza kell állnia a feltétlen tekintélytisztelnek a családi és közéletben egyformán. Ha a szülők nagyobb gondot loznak fordítani gyermekeik nevelésére, ha jó példát mutatnak nekik és ha a gyermekek a szüleik által beléjük oltott erkölcsi elvek szerint élnek felnőtt korukban is, akkor fog lényegesen csökkenni a bűnözések száma. Azt az ideális állapotot, hogy a bíróságok és a rendőrségek teljesen megszűnhetnének, a gyarló földi ember el nem érheti, de a mainál magasabb nivóú erkölcsi életnek megvan a jelentősége.

Tisztultabb életre van tehát szükség, úgy a köz- mint a magánéletben. Tisztultabb, nemesebb erkölcsi színvonalra, ami legfőbb ékessége a nagyra hivatott emberiségnek. Nem tekinthetjük azt, hogy másutt sem jobbak a viszonyok mint nálunk, mi emelkedjünk tökéletesebb nivóra, hogy ezáltal is minél előbb érjük el mindnyájunk legfőbb vágyát, a Magyar Feltámadást.

Április bolondja.

Talán nincs olyan ember Európában, akit április elsején nem tréfáltak meg sohasem. Ez az egyetlen nap az évben, amikor a barátok és ismerősök bohókás kedvükben mondanak, amit a kiszemelt „áldozat” — talán jobb meggyőződése ellenére is — elhisz, vagy meg akar cselekedni és csak későn eszmél rá, hogy „bolondot járatlak vele”, vagyis nevetségessé tették. A szelidebb esetekért nemcsak nem szokás, hanem nem is illik haragudni, hiszen ősi idők óta szabályosan megisméllődnek ezek a bohóságok minden esztendőben.

Sokan megpróbálták már tollforgató és tudós emberek, hogy kinyomozzák április elsejének ezt a különös történetét, de nem tudtak egyöntetű megállapodásra jutni. Irott és szájról-szájra szálló emlé-

keink között annyi adatot találunk, melyek erre a napra vonatkoznak, hogy nem lehet pontosan azt mondani: ez az eredet, ez a forrás. Az olasz, angol, magyar, francia és spanyol, valamint a német, sőt még az orosz és északi népek krónikái is emlegetik a bolondok napját, melynek ugyanaz a jelentősége, tehát valószínűleg egy az eredete is. A régi írássok kultatása sem vezet eredményre, mert Krisztus előtt hét—nyolcszáz évvel már olvashatjuk a kelták szokásainak leírásában, hogy így tavaszon a szeszélyes és változó idő hatására, tehát április elején bohókás, vidám mulatságokat rendeztek, melyekhez mindig hozzátartozott a bolondotjáratás. Mivel pedig a kelták (gallok, galaták) megszállták majdnem egész Európát, sőt még Kisáziát is, mindenüvé elvitték és elterjesztették vidám, kacagató szórakozásukat, mely természetesen némileg átalakult az egyes országok természetéhez simulva, de a lényege változatlan maradt.

Az sem lehetetlen azonban, hogy kivészett a kelta április a népek szokásai közül és így a van azoknak, hogy Krisztus kinszenvedése óta mint jámbor hagyomány kapott új szárnyakat a keresztények között. A kutatások ugyanis azt is felderítették, hogy az első keresztény századokban keletkezett az a mondás, hogy Ponciustól Pilátusig küldözgetnek valakit, miként az Údvözítőt tették, akit elfogatása után egyik főpaptól vezettek a másikhoz, de csak Pilátus udvarában dőlt el a sorsa, miközben pellengére állították, kigunyolták és kikacagták. Ebből a komor és szomorú történetből, mely a keresztény vallások egyik sarkalatos tétele, a pogány kelta emlékek csak a felszégsegre és hahotázásra hívták fel a figyelmet és így terjedt el ismét a bolondok napjának népszerűsége, mely naptár szerint is körülbelül egybeesik az Ur kinhalálával.

Mások meg azt állítják, hogy IX. Károly francia király 1564-ben elrendelte, hogy az addigi április elsejéről át kell tenni az új év kezdetét január elsejére és ebből a naptári reformból (XIII. Gergely pápa ma is érvényben lévő naplárújítása csak 1582-ben történt, amikor október 5-ike után való napon október 16-át írtak, amelyből a görögkeleti egyházak tíznapos eltérése származott) keletkezett volna a bolondok napja. Mert hát ugyancsak régi hagyomány volt az is, hogy a tehetős emberek újév napján megajándékozták egymást és mivel a francia király ezt a napot megváltoztatta, az ajándékok sorsa is bizonytalanra vált és a mókás ugratások alkalmas talajt találtak április és január elseje között.

Akárhonnán is keltezzük a bolondok napját, az az egy bizonyos, hogy ez a szokás elterjedt majdnem az egész világon, ami szintén azt bizonyítja, hogy az ember mindig szeretett kacagni (igaz, hogy legtöbbször mások rovására) hogy ezzel is enyhítse és felderítse az élet küzdelmes harcát és legalább egy napra elfelejtse sok-sok gondját-baját.

Ne menjen kirándulásra a Ligeti csemegékereskedés hal-, hus- és pástétom konzervei és cukorkái nélkül.

jóindulatulag visszanyomott a székre.

Még csak egy pillanatra ülön vissza és pihenjen még! Láttam én már oly baleseteket, ahol külsőleg nem lehetett semmit sem észrevenni és az illető nyolc nap múlva meghalt, tehát ne siessen Úram, a kávéházak régóta bevett szokása szerint kapunk három pohár friss vizet, diskuráljunk még egy kicsit.

Ezzel kivett kabátja zsebéből egy vaskos, könyvszerű csomagot, kipakolta, tele lett az asztal mindenféle nyomtatvánnyal, melyek mindenféle színben pompáztak. „Úram” szól, miközben kitérgette az írományait „mindnyájunkat érhet baleset, ön is egy negyed óra előtt, oly könnyen végzetessé válható helyzetben leledzet, hogy — ha nem is halálosan, — de esetleg úgy sérülhetett meg hogy élete végéig nyomorék maradt volna, nem tudom, hogy uraságod mily vallásbeli, de ha hazaér boruljon le Isten oltára elé és adjon halál hogy ebből a kataklizmából ép hőrrrel menekült meg és hogy velem hozta össze a sors, életének — talán — legválságosabb pillanatában. Reichl vagyok, a Sfinx nevű balesetbiztosító részvénytársaságnak a képviselője. A mi kővényeinke gyagvont jelentenek, ajánlanam a „C” jelzésű biztosításunkat, mely olcsó és előnyös, ér-

vényes mindenféle eshetőségre, utazhat vasúttal, repülőgéppel, tengeralattjárón, motorcsónakon, rakétán, még a holdba is, a Sztratoszférába és onnan vissza, szóval fönt, lent, oldalt stb. bukfenchezhet a levegőben, csütörtököt mondhat az ejtőernyő, ha élve kerül ki a veszélyes helyzetből, a rokkantsági időre kap naponta husz pengőt, ha elveszíti egyik, vagy másik végtagját, kapja a biztosított összegnek 50—80%-át, ha a fejét veszíti el, akkor vagy ön, vagy a kedvezményezett, a biztosított összeget teljes egészében, ezért fizet évente potom háromszázötven pengőt, jelzem azért olcsóbb, mert tíz évre köti a biztosítást.

Hiába volt minden ellenvetésem, nem engedett el Reichl ur és amit eddig el tudtam magamtól hárítani, már csak azért is, hogy lerázzam Reichl urat a nyakamról aláírtam az ajánlatot. De ez még nem volt elég, elibém tett egy elismervényt, mely husz pengő előlegről szól és mely összeget a biztosítótársaság, a kővénydíj fizetéseknel be fog számítani. Megadtam a husz pengőt és arra kértem mentoromat, hogy a többivel ne láradjon, mert úgy okoskodtam, ha komolyan megsérültem volna, a kőrházi kezelés tízszer annyiba kerülhetett volna, Dr. Soltész József.

Hírek és különfélek

Eljegyzés. Kovácsik Ilikét husvét hétfőjén jegyezte el Fehér Géza.

Itt a tavasz! Az időjárás — talán a sok türelmetlenkedő megjegyzésre — enyhébbre fordult. A nagy nincstelenségben mintha némi javulást jelentene ez, mert a drága fűtés és világítás redukálódik. A gazdasági megenyhülés azonban mintha még jobban távolodnék, mert a lerongyolódott munkás és polgári lársadalom újabb szanálásokat érez. A szénkereslet, a kályhagyártás csökken, a város pénze elfogyott, a kisdarab kenyér is kiesik a dolgozni akaró kezekből. Az elkéserevés nőtton nő. A parlament heves csaták színhelye, de az ország népe napról napra kétségbeejtőbb helyzetbe jut. Vajon melyik tavasz hozza meg a magyar föltámadást? — A népszövetség paltozására fűtül Japán és Kína, de minket guzba köt egyetlen szava, kiüli szánkából a betevő falatot, ártatlan gyermekeket éheztet és sirba taszit, magyar lakta területeket erőszakkal távol tart! Quo usque tandem! Szükség van a magyar összefogásra, hogy bent is, kint is rendet tudjunk teremteni!

Kínai misszionáriusnő Salgótarjánban. Ha Isten is úgy akarja, április 27-én szerdán valóra váltja látogatására vonatkozó ígérését Kunst Irén misszionáriusnő, aki egy német missziói társulat alkalmazásában már 25. éve működik Kínában és most szabadságon lévén, magyarországi körútján városunkba is ellátogat, ahol az evang. templombau este 7 órakor előadást fog tartani munkájukról.

A „Mansz” salgótarjáni osztálya által fenntartott ingyenes levesakcióra az elmúlt hét folyamán a következő természetbeni adományok érkeztek: Tóth Gyula 1 zsák liszt, Tóth Lajos mátrászelei bányatulajdonos Donovál József helybeli megbízottja utján 30 q. szén. Révay Sándor 1/4 kg. mazsola, 1/4 kg. ceras vaj. Szabó István 1/2 kg. ligavaj. Schwartz Lajosné 1 kg. ligavaj. Bojky József 1/4 kg. ligavaj. Paszternák Vilmos 1/4 kg. mazsola. N. N. 5 kg. liszt, 1 kg. cukor 2 kg. zsír. Takács Gyula 5 kg. bab. Pónyi Sándor 3 kg. tőr, Kromek Lajos 2 kg. tőr, Nagy Sándor 2 kg. tőr, Borvan Pál 4 kg. tőr. Dr. Soldos Béla Nógrád és Hont k. e. e. vármegyék 700 pengős adományából a „Mansz” helyi csoportja Dr. Förster Kálmán polgármester utján a levesakcióra 158 P. segélyben részesült. Az egyesület „Segítsetek, hogy segíthessünk” című felhívására 1932. III. 31-ig érkezett újabb adományok: Juhász János 1 P. Herczog Ede 5 P. Haász József 2 P. Láhny Agoston 10 P. Rina 10 P. Tóttósy Aladár 4 P. Horváth Lajos 8 P. Raffay Péter 10 P. Hlinka János 3 P. Plescinger Gyula 3 P. Ungár Hábor 2 P. Bóna Kovács Károly 1 P. Hettlich Péter 1 P. Niederland Gyula 8 P. Dr. Szük Lehel 3 P. Pawlas István 1 P. Sztankovits Jánosné 5 P. Dr. Tóth Mátyás 2 P. Martusz György 2 P. Holics János 2 P. Kuchinka Gyula 4 P. Hoffmann Ármán 2 P. Prohászka Jenő 10 P. Veres-Zoltánné 5 P. Hungária Villamosági r. t. 25 P. Rauchwerger Mór 10 P. Mayer Vilmos 5 P. Ifj. Timaróczy Sándor 2 P. Krauter Gyula 5 P. Szilár Dániel 5 P. Bagossy István 5 P. Kiss Lajos közjegyző 20 P. Kárpáti Ödön 5 P. özv. Ujlaki Ignácné 2 P. Ruzsik Vilma 2 P. Csütörtök délig beérkezett adományok összege 745/50 P., a hivatkozott 158 P.-vel együtt 903/50 P. S amíg a „Mansz” lelkes nőtágjai, a Mária Leánycongregáció és Evangéliumi Leányegylet nemes szívű leányai kezében serényen folyik a főzési munka, az akció mellé állt a salgótarjáni társadalom az áldozatkészségre mutatott nemes példát. Isten áldása legyen ezen a jobb sorsra érdemes csupa sziv városón.

Egy kis csillag a nagy éjszakában. A nagybányai népdalárda, melyet az elmúlt nyáron a Szentkúton ismertek és csodáltak meg a tarjaniak, azóta szép fejlődésnek indult és sokat szerepel. A farsangban több nagysikerű vidám estélyt rendezett, nagybőjti munkáját pedig teljesen egyházi célra szentelvén, a husvétii szertartások szép latin és magyar énekeit az idén ennek a tisztán földmives és bányászokból álló dalárdának ajkáról hallották a bátonyi hívek. Most azonban olyan eredményről vettünk hírt, amely meglep bennünket és amely követendő példa gyanánt érdemes

a följegyzésre. Virágvasárnapján karnagyukkal Kádár László kántorlanítóval és Gubala Ferenc másodkarnagyukkal együtt a dalárda 85 tagja együttesen járult a husvétii szent áldozáshoz. Főlemelő érzés volt látni 40—45 éves kéréskező bányászokat áhitattal térdelni az Ur asztalánál, kik talán gyermekkoruk óta most voltak először Jézus vendégei. Örömmel üdvözljük érte Kádár László karnagy egy Nagybányában mint nálunk közszerepetben álló egyéniségét, aki — minden hatósági támogatás nélkül — játszva viszi sikerre célját: a népet a dalárdán keresztül magához, azután az Istenhez és Hazához vezetni. Rövid 10 hónapos a dalárda, ezalatt nagy utat tett meg a korcsmától a templomig s az eddigi siker biztosítéka a dalárda s rajta keresztül Nagybány szebb jövőjének. Mi — tarjaniak — csak gratulálni tudunk nekik.

A romhányi és győrvári Rákóczi kurucemlékek felállítására. Nógrád-Romhány nagyközség közönségének évlizedes régi kívánsága, hogy egy nagyszabású emlék állíttassék II. Rákóczi Ferenc 1710. évi január hó 22-én vívott utolsó csatájának emlékére, ahol 222 éve a 885 hős halált halt kuruc és 81 lengyel és svéd zsoldos vitéz alusza jellelen sírokban örök álmát a szomszédos Tereske község és a romhányi bércecs mezők Vérhalomnak nevezett részein. A csataemlék felállítását az Országos Rákóczi Szövetség kezdeményezte és egyesek áldozatkészségből Nógrád vármegye közönsége részéről Dr. Soldos Béla főispán június végére állíttatja fel. A hatalmas hatméteres — kőoszlopot a főispán közbenjárására Laszkáry Gyula nagybirtokos, a Johánita rend nagykeresztves vitéze adományozta. A díszes, tőgyfakoszorus nagy emléktáblát a Rimamurányi Vasmű Részvénytársaság ajándékozta a nemes célra. A romhányi helyi szoborbizottság újév után alakult meg Markó Miklós szerkesztő vezetésével. Mint értesültünk a felgyógyult főispánunk április második felében helyszíni szemlét tart Romhányban, Markó Árpád honvédségi alezredes vezetésével, ki régi katonai térképek alapján kijelöli azt a helyet, hol az emlékoszlop állani fog. Nem érdektelen, hogy elesett lengyel és svéd zsoldosvitézek egy-egy kisebb síremléket kapnak a Lengyel-Magyar légió vezetőségétől és budapesti svéd követéségtől. Romhány község e nyáron a szobor leleplezése után a fővárosból nagy idegenforgalmat fog elérni a 3/60 Pengős III. osztályú ünnepi weekend vasúti jegyek alapján. Ugyancsak június végére tervezik a vasvármegyei Győrvár nagyközségben felállítani a trianoni határnál levő malomgáti csataterén az emlékművet. Itt II. Rákóczi Ferenc fejedelem csapatai báró Andrassy István kuruc altábornagy — Géza és Sándor grófok őse — és Béri Balogh Ádám brigádfőos vezetésével 1706 november hó 6-án és 7-én tönkre verték gróf Heister Hanibál császári hadvezér seregét és magát Heistert is elfogták, miáltal a Dunántul egydőre megszabadult a császári seregek pusztításától. A lényes kuruc győzelem és a 730 elesett harcos emlékére létesítendő emlékmű bizottságának élén Palkovics Sándor nyug. uradalmi felügyelő áll, aki egyesek és a vármegye közönsége áldozatkészségből állíttja fel a turulmadaras emlékművet, melynek turulmadarát vitéz Gömbös Gyula honvédelmi miniszter adományozta. Az impozáns ötméteres vasbeton emlékműre egy bronzból öntött kuruc vitéz alakja kerül, ez Rajkai szombathelyi szobrász műve, továbbá báró Andrassy István kuruc generális domibornövét Istók János szobrászművész alkotását, a szoborbizottság kérelmére az Andrassy grófi nemzetség ajánlotta fel s ez lesz elhelyezve a kurucemlék másik oldalán.

Színház. Szerdán este a „Három a kislány” c. darabban vendégszerepelt Laurisn Lajos a kiváló és közkedvelt operaténkes. Talpalatnyi hely sem volt üres a színházban. A kiváló művész tomboló és högyvőtozó lelkesedés vette körül. A helybeli színház együttes Radó igazgatóval és a primadonnával élükön oly kitűnő játékokat produkált, hogy maga a vendégszereplő művész is nagy elismeréssel emlékezett meg partnereiről. — Szombaton (ma este) újból telt ház fogja meglapsolni az országoshírű szintművészt: Kiss Ferencet, aki Bónyi Adorján „Ejcsereit emberében lép fel. — Sajnos, hogy közönségünk csak idegen eróket honorál, pedig e társulatnak is vannak kiváló tagjai.

FELTÁMADÁS UTÁN.

Irta: Csányi Medárd Endre.

Jézusért ezán is mindent megteszek. Leszek kéregelő s belemarkolok minden emberszívbe... Érte.

Leszek ezán is áldó, szegényt simogató. Nem kívánok érte semmi bókot, kezemre csókot.

En ezán is csak csendben mondom minden szegényért minden nap a... „Mistyánkot”!

**Salgótarjáni Apollómozgószi-
ház.** Mint egy nemzeti ünnepre, úgy vándorolt Salgótarján és a vidék közönsége a „Hyppolit a lakáj” szerda, csütörtök, pénteki előadásaira. Valóban ünnep is volt a Hyppolit bemutatása, a diadalmas magyar filmgyártás ünnepe. Székely István a zseniális rendező ezzel a filmmel kijelölte a magyar filmgyártás útját. Ha az a jövőben ezen a kijelölt úton halad, hamarosan kiszorítja a sokszor silány amerikai és német darabokat s a magyar füleket felé, magyar szó hangzik a vásznonról is. Meg aztán az a tömérdek pénz sem megy külföldre Csontos, Kabos és a többi kiváló erő, a nők közül inkább Erdélyi Mici és Haraszthy Mici hívatottak arra, hogy még sok-sok kellemes percet szerezzenek együtt. — De az Apolló nem játszhat mindig Hyppolitot (nem beszélve arról, hogy akkor a színház végleg bezárhat.) Révay Sándor ligyelmet szeretném felhívni a budapesti Orion mozgóképszínházban rendszeresített oktató és tudományos filmekre. A sok tingli-tangli mellett megnyugvás lenne egy egész előadást betöltő hirdető, vagy egy komoly tudományos kérdés népies feltalálása. Budapesten állandóan táblás házakat vonzanak az Orion ilyen irányú előadásai, legújabb az anyaság. Az Apolló saját érdekében is cselekszik, ha műsorába felveszi ezeket a hirdető és népszerűen tudományos filmeket.

**Betörés a pogonyi község-
háza.** A napokban ismeretlen tettesek a pogonyi község háza ablakán behatoltak és onnan az adó fejében végrehajtás útján lefoglalt ágytűt ellopták. Az elloptott tárgyak értéke 95 P. A csendőrség a betörők kézrekerítése végett nyomozást indított.

Somlyó-utca 80 házszám alatti ház szabad kézből eladó. Érdeklődni lehet Seidner Ignác Pécskő-utca 27. fűszerüzlet.

Műkedvelő előadás Bokoron. A bokori P. L. Egyesület tagjai jól sikerült műkedvelő előadást rendeztek 1932. márc. 28-án este (husvét hétfőjén). Színpad került Csité Károly „A bíró leányai” című 3 felvonásos vígjátéka és a „Rózi” című népszínmű 1 felvonásában. A szereplők közül, különösen Jacsánszki Mihály a „bíró” szerepében, Cseremji Pál a „Jóska” szerepében és Mihálik Mihály a „Pali” szerepében különösen jól játszottak. A leányok közül Holles Gizella volt a legjobb. De mind általában jól játszottak s sok-sok tapsot kaptak. Az előadást reggelig tartó tánc követte. Az előadást rendezte és a műkedvelőket betanította Markovich Vilmos a P. L. E. elnöke.

A Magyar Kapitalizmus. Érdekes sajtótermék jelent meg a napokban fenti címmel. Amint az a lap tartalmából megállapítható, a lap feladatát a polgári bolsevizmus leküzdését tűzte ki céljául. A lap ezen feladatának elvégzése közben természeténél fogva semilyen más lappal nem versenyez — elsősorban a vidéki intelligenciánál (jegyzők, lelkészek, néptanítók, stb.) — lefolytatandó propagandamunka céljait szolgálja. Olyan olvasók számára, akik — különösen a vidéken — a kapitalizmus szellemében propagandamunkájában támogatják tiszteletpéldányt küld.

Megszűnik munkanélkülisége, ha háziinyultenyéssel foglalkozik, mert a háziinyultenyésztés révén nemcsak hogy hushoz és prémhez jut egész családja, hanem a felesleges állatok értékesítésével szép jövedelemre is szert tehet. A háziinyultenyésztéshez most a legalkalmasabb hozzáfogni, mert most még sok szép fejlett nyúl akad. Mivel a háziinyulak konyhabulláddal, árokpárti gazzal, lombbal tarthatók, fenti termékek ugyszólván, teljesen ingyen állíthatók elő. Egy-két anyanyul egy egész család évi húszszükségletét ledezi, ami semmi esetre sem megvetendő tétel. A prémárú is még

mindig nagyon drága, úgy hogy csak a vagyonosok szerezhettek belőle, — s íme a háziinyultenyésztéssel mindonki maga állíthatja elő, úgy a maga, mint a családja prémszükségletét. A trágya sem megvetendő tétel, különösen akkor, ha figyelmenbe vesszük, hogy ma a teher- és személyautók elszaporodásával alig áll állati trágya rendelkezésre, pedig a mezőgazdaságban és kertészetben nélkülözhetetlen. A Háziinyultenyésztés és Értékesítés című szaklap szerkesztősége, Budapest m., Csillaghegy, minden háziinyultenyésztési ügyben lapunk olvasóinak díjtalanul rendelkezésére áll. A tenyésztési szándékozók pedig ennek a lapnak kísérleti telepe: a Nyultenyésztő Mintatelep, Csillaghegyen, fajtisztá tenyészanyaggal látja el, sőt biztosíték nyújtása esetén visszaszolgáltatási kötelezettséggel is ad tenyészanyagot. Ha még megemlítjük azt is, hogy a háziinyul a legigénytelenebb állat, amely minden kis udvaron elhelyezhető faladában vígan él és szaporít: igazán maga ellen vét, aki nem foglalkozik tenyésztésével. Tudakozódásához válaszbélyeget csatoljon.

SPORT.**Kaptuk az alábbi levelet:**

Igen Tisztelt Szerkesztő Ur!

A lap sportrovatára lenne néhány tiszteletteljes megjegyzésem. Mint előfizető állandóan olvasom a lapot, de a sportesemények leírásánál sok bizonytalanságot látok sőt tapasztaltam, hogy egyes sporteseményekről a lap egyáltalán nem vesz tudomást.

Hogy egy példát említek: 3—4 héttel ezelőtt a SSE rendezésében volt egy ping-pong verseny a SSE, és az SBTC között. Erről a lap nem is lett említés, pedig érdemes lett volna, mert például a két rivális Longauer SSE, és Ferjancz SBTC. győzelmük küzdelemben mérték össze erejüket, melyből minimális előnnyel Ferjancz került ki győztesen. A többi küzdelem is a legnagyobb sporteseményekről teltek tanúságot és végeredményben az „S.B.T.C.” 4:1 arányú győzelmét eredményezték. Nem tudom, hogy helyes-e a nézetem, de a sportnál egyáltalán nem tartom szükségesnek a becézést és bókólok kijelentéseket sem. A focitball híradások nagyon hiányosak. Nagyon üdvös lenne, ha a sportrovat vezetését egy olyan ember venné át, aki szeretettel foglalkozik a sporttal és ért is hozzá, de nem tartozik egyik egyesülethez sem, mert akkor nem történne meg az az eset, hogy a csapatát nagyon szerető sportolók abban a hiszemben, hogy most ő az események leghűbb képét adja, közli azt, hogy a „S.S.E.” mindent felőri játékaival győzte le az ellenfelét, — holott a győzelem csak egyetlen egy páron mulott és épen úgy dőlhetett volna az „S.B.T.C.” mint a „S.S.E.” javára, Nagyon fontosnak tartom, hogy az egyes sportesemények leírásánál az egyenlő elbírálás elve érvényesüljön, mert csak az igazságos elbírálás hathat jótékonyan az érzékeny lelki sportoló ifjuságra.

Levelemben irlak szíves figyelembe vételét kérve vagyok

tisztelettel:
Egy előfizető.

(Készítéssel adunk helyet fenti közleménynek, mely a sportolás ügyét van hivatva szolgálni. Mi az egyenlő elbírálás elve alapján állunk a kértük, hogy az esetleges megjegyzéseket előszóval, vagy írásban szíveskedjenek a jövőben is megtenni.)

Szerk.]

Bszkrt—SSE 3:2 (2:0). Az idei amatőr-bajnokság legkomolyabb jelöltjét látta vendégül husvét vasárnapján a SSE, kit a tradícióhoz híven egy rézfokossal ajándékozott meg.

A pesti csapat szép játékkal megérdemelten győzött, bár az eredmény könnyen lehetett volna döntetlen is, ha a SSE csatárai, különösen Hirschbrich és Dancsák a kapu előtt nem oly tehetetlenek. A Bszkrt már a 4. percben vezetéshez jutott Berecz védtelen góljával. Sorozatos támadásokat vezet ekkor a Bszkrt a csupán a pompásan védő Csallának és a szerencsének köszönhető, hogy több gól nem esett. A 25. percben ismét Berecz mesteri lövése kerül védtelenül a Csala hálójába. A félidő vége felé a Bszkrt lassít, a SSE támad, azonban eredmény nélkül.

Félidőben a SSE változtat a csapatban. Rigó előre megy a csatársorba, Ponyl kiáll s helyette Dombay jön be.

XXVIII. M. Kir. Osztalysorsjáték

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

500.000 aranypengő

Jutalom és nyeremény:

300.000	50.000	25.000
200.000	40.000	20.000
100.000	30.000	15.000

stb. pengő, összesen közel

8 millió arany pengő készpénzben

84.000 sorsjegy közül 42.000 kihuzatik, tehát

minden második sorsjegy nyer!

A sorsjegyek hivatalos ára osztályonként:

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad
24 P.	12 P.	6 P.	3 P.

Az első
osztály
huzása
1932.
április
17 és 18

A változtatás némileg használt a csapatnak. Az 5. percben Márkus szép támadás után védtelenül gólt lő. A 30. percben Nyilas 3-ra szaporítja a SSE góljait. A 38. percben kavarodás a Bszkrt kapuja előtt, melyből Márkus gólt lő s ezzel 3:2-re szepíti az eredményt. Az utolsó percben lett volna alkalom az egyenlítésre Hirschbrich azonban két üres helyzetben is súlyosan vétett.

A tartalékos és lélek nélkül játszó SSE széteső játékot produkált. Csala az egyetlen, akit teljes elismerés illet. A veszélyes lövések sorozatát tette ártalmatlanná, sokszor nagy önfeláldozással. A két bekk eleinte bizonytalan volt. A halvesorban Jancsi volt a legjobb. A csatársorból nagyon hiányzott Novoszelecki és az első félidő szép kornecinél a Rigó feje. Virostlák az első félidőben több szép lövéssel nagy löförmárról tett bizonyosságot, kár, hogy kevés labdát kapott. Dancsák — amellet, hogy semmi sem sikerült neki — sokszor durvaságra ragadtatta magát, ami egyáltalán nem válik a SSE dicsőségére.

SBTC—Füleki TC 3:1 (2:1). Az SBTC husvétkor Füleken vendégszerepelt, ahol Petre (2) és Takács III. góljával megérdemelten győzött.

HENTESÁRU-AJÁNLAT.

I. a Téli szalámi 3 P. — Téli Csabai szalámi 2:80 P. Száraz csemege füstölt kolbász 2:40 P. Pácolt füstölt szelet szalonna 1:60 P. Zsir 1:36 és egyéb hentesáru cikkek minden mennyiségben 5 kg-tól küld: VALENCSEK J. Albertirsa (Pestm)

A Katolikus Népszövetség, a legnagyobb magyar népmozgalom, sikeresen halad előre. Ez az öröndetes tény azt bizonyítja, hogy e népen nyugvó, népet szolgáló és a népet eligazító intézményre a nehéz időkben mind nagyobb szükség van s a katolikus tömegek méltányolják a mai viszonyok között hivatásszolgálatában és szükségességében megnőtt Katolikus Népszövetséget. A tagok az ismert szolgáltatásokon felül a gyakrabbi kapcsolatot és táborra képző munkát főként a havi füzetek útján kapják meg. Ezek a füzetek tiszta megvilágításba állítják az időszerű hazai és világeseményeket s az emberiség sorsalakulásának útját. Egyik főcéljuk, hogy a nép, a nemzetjövő mindjelentősebb tényezője, megtalálja a maga nagy feladatát s a demagógia bizonytalan utra ne sodorja. Minél több volt ezirányban a mulasztás, annál nagyobb feladatok várnak a Kath. Népszövetségre. A márciusi, azaz III. füzet, változatos tartalommal jelent meg. A magyar katolicizmus egyik első kiválósága a nemzet legutóbbi 12 esztendejéről ad világos tájékoztatást. Cikkek vannak benne, azonfelül a mezőgazdaság helyzetéről és jövőjéről, az amerikai nép szociális viszonyairól, Budapest politikai s közvéleményalakító jelentőségéről, a franciák Közép-európai koncepciójáról, az égetővé vált mezőgazdasági munkáskérdésről, a sajtóról, a spanyol egyházúldözéséről, a Népszövetség országos mozgalmi életéről, stb. Sok szép kép és hasznos tudnivaló teszi még változatos és gazdaggá a füzet tartalmát. Egyesek és csoportok megrendelhetik a

Kath. Népszövetség központjánál. (Budapest, IV, Veres Pálné u. 9.) A füzet után az évi tagdíj (a III. számú füzetből) 80 fillér. Csoportos tagok számonkint 10 fillérrel vehetik át a füzetet. A füzet népszerű modorban van írva, de tartalma érdekli az intelligens embert is.

Virágosítás. Tegnap d. u. 4 órakor a polgármester elnöklésével egy értekezlet volt, melyen a tavaly megkezdett virágosítás újból való megindítását beszélték meg a meghívottak. Az erre vonatkozó kedves, megleghangú polgármesteri felhívás a napokban jelenik meg. Az egyes uccák, városrészek egységes virágosítására bizottságokat alakított az értekezlet, mely nagy elismeréssel adózott a sok névtelen és nehéz életet élő virágosítónak, akiknek nemes lelkületéről tett tanubizonyosságot az a megértés és szeretet, amivel a sivar időkben ilyen irányban szorgoskodtak. — Amint értesülünk, ezidén a Palackgyár, Szilárdy nagybirtokos és Hirschgyár területén fekvő földszávok is beültetésre kerülnek.

Mi legyen a cukorral? Tavaly a cukortermelő államok között nemzetközi egyezmény jött létre és ennek alapján sikerült megakadályozni a cukortermelést és a cukorárak zuhanását. Igaz, hogy ennek a kedvéért minden cukortermelő államnak áldozatot kellett hozni és így nálunk is leszállították a termelési kvótát. Az idén azonban újabb áresés fenyeget a cukor világpiacán, mert Cuba bejelentette, hogy a nemzetközi egyezményt felbontja. Cuba hivatkozik arra, hogy versenytársa Jáva, nem akarja korlátozni a cukor kivitelét és ezért ő is kilép a megegyezésből. Erre a híre a nemzetközi cukorpiacon újból csökkenni kezdtek az árak és a newyorki tőzsdén a cukor ára egy dollárról 70 centre esett vissza. Most tárgyalnak arról, hogy akadályozzák meg a cukoregyezmény felbontását és hogyan tartsák a frontot a Cuba kilépésével előállott helyzetben. Közben azonban nálunk is elérkezett az időpont, amikor már az idei cukortermelés szabályozását nem lehetett tovább halasztani. Előrelátható volt, hogy a hazai cukorgyártást is tovább kell korlátozni, ennek következményeképpen pedig a cukorgyárak is kevesebb cukortépet tudnak átvenni az idén, mint tavaly. Hosszas tárgyalások után a cukoripatermelők és a cukorgyári vállalatok között az a megállapodás jött létre, hogy a tavalyi átvételre kötelezett cukoripatermennyiségénél az idén 30:4 százalékkal kevesebbet vehetnek át a gyárak. A cukorválsággal kapcsolatban felmerül a kérdés, hogyan lehetne elkerülni a répatermelés nagyobb arányú csökkentését? A répamennyiség csökkentése ugyanis a gabonafélék, hozamának a visszaesését vonja maga után. Az emberi táplálék gyanánt fel nem használható cukor egyetlen értékesítési módja takarmánynak való felhasználása, még pedig ló és sertés részére. Weiser István egy cikkében legutóbb kimutatta, hogy a mai viszonyok különösen kedveznek a nyerscukor takarmányképpen való felhasználásának, mert a zab drága és tengeriben hiány van, a nyerscukor pedig olcsóbb lett. Csak az a kérdés, hogy mivel lehet a cukrot úgy denaturálni, hogy megmaradjon a tápértéke.

Szívesen látom! Uridivat üzletemben

mágocsi Nagy Mihály
Fő-utca 20. szám.

Agy- és szívérelmeszesedésben szenvedő egyéneknek a természetes „**Ferenc József**” keserűvíz megbecsülhetetlen szolgálatot tesz azért, hogy a beltartalmat kiméletesen távolítja el. Tudományos tapasztalatok kétségtelenné tették, hogy a **Ferenc József** víz számos féldolai hűdésben fekvő betegnél is megtette a kellő hatást s így nagy megkönnyebbülést okozott. A **Ferenc József** keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Kétszoba konyhás lakás április 15-re kiadó a Takarékpénztárnál.

Legjobb helyen új városrész Tátra ucca 51 sz. ház mely áll 2 sz. 2 szoba és egy üzlethelyiségből összes mellékkel eladó. Csak érdeklődőkkel tárgyalok.

Aktív közönség. A budapesti vámentes kikötő mérlegének kiadása 1,040.000 bevétel pedig 1,222.000 pengőre rugnak, az üzem tehát majdnem 200.000 pengő nyereséget ért el. A tárházak forgalma 65 százalék, az átrakásé 99 százalék növekedést ért el. A tisztító, sziszektelenítő és az árpaminőség javító telepek kifogástalanul működnek.

Kezdődő érlelmeszesedésnél a természetes „**Ferenc József**” keserűvíz úgy az alhasi pangást, mint a renyhe emésztést megszünteti és a magas vérnyomást leszállítja.

Hirdetmény.

Értesítjük a t. szállító közönséget, hogy Salgótarján állomásra érkező vagy onnan vasuton elszállítandó gyors, illetve teherdarabárúknak Salgótarján városban lakó címzetek lakására vagy üzlethelyiségébe és viszont ily áruknak a felek lakásáról vagy üzlethelyiségéből Salgótarján állomásra fuvarozása iránt a vasutüzletszabályzat 78. §. 1. pontja alapján Szilárd Béla salgótarjáni szállító céggel 1932 március hó 15.-től kezdődő érvényes szerződést kötöttünk.

Ennek a szerződésnek értelmében Szilárd Béla salgótarjáni szállító cég az említett áruknak házhoz vagy háztól fuvarozásért a következő díjakat számítatja fel:

Terjedelmes árukért 10 kg. ként 0'08 aranypengőt, minden egyéb gyors és teheráruért 10 kg. ként 0'05 arany pengőt. Legcsekélyebb súlynak azonban 50 kg. számít.

Ezek a díjtételek Salgótarján város területére vonatkoznak.

Árunyilatkozatok kiállításáért darabonként 0'10 arany pengőt.

Értesítjük továbbá a t. szállítóközönséget a Salgótarján és Salgótarjánfőter állomásra érkező, a címzett által a vonat érkezése után át nem vett expressz-árúkat a felek lakására vagy üzlethelyiségébe fuvarozásával is fentnevezet céget bizzuk meg. A házhozfuvarozásért a fentebb megállapított díjak számítatnak.

Azok a felek akik áruikat maguk viszik el, vagy más nem a vasut által alkalmazott fuvaros által kívánják elvitetni, ezt a szándékukat még idejében, minde esetre még az áru megérkezése előtt az illetékes állomásfőnökségnél írásbelileg kötelesek bejelenteni.

Utánvétellel terhelt áruk házhoz vagy háztól csak a vállalkozó céggel kötendő előzetes egyezség alapján szállítatnak.

A gyorsáru és expresszáru küldemények az értesítő es vétellel kézbesítése után 2 óra belül, a délelőtti folyamán értesített teheráru aznap, a délután értesített teheráru pedig legkésőbb másnap délig szállítandók a fuvarlevélben megjelölt helyre.

A t. szállító közönség az ebből a fuvarozásból folyó esetleges panaszával a vonatkozó fuvarlevelek bemutatása mellett Salgótarján állomásfőnökéhez, avagy a magyar királyi államvasutak budapesti üzletvezetőségéhez fordulhat.

Budapest, 1932. évi március hó 15.
Az állomásfőnök.

Salgótarján m. város polgármesteréről.
3892/1932. sz.

Hirdetmény.

Mihez tartás végett az alábbiakat hozom a közönség tudomására:

1. Ha valaki (szántóföldön, mezőn dolgozó) a közelben leszálló repülőgép észlel, erről a leszállás helyének pontos megjelölésével azonnal köteles értesíteni a helybeli rendőrkapitányságot.

2. A leszálló (kényszerleszállást végző) repülőgép utasaival szemben ugyan udvarias magatartást kell tanúsítani, azonban mindaddig, míg a csendőrség, vagy államrendőrség, vagy a Légügyi Hivatal szervei a leszállt repülőgéphez ki nem érkeznek s a további teendőkre nézve utasítást nem adnak, a repülőgép felszállását elősegíteni nem szabad. Természetes azonban, hogy szerencsétlenség esetén a sérült utasoknak segílyt kell nyújtani és az égő gép oltásánál segídekezni kell.

3. A rendőri büntető eljárás folyamatba fog vétetni az ellen, aki a hatósági közegek megjelenése előtt önkényesen továbbrepülni szándékozó repülőknél ily irányban akár üzemenyag, akár műszaki javítás révén segídekezelt nyujt.

Salgótarján, 1932. március 29.

Dr. Förster Kálmán s. k.
polgármester.

1387—1931. vlt. szám.

Árverési hirdetmény.

Dr. Szalvendy Ödön ügyvéd által képviselt Kretsch Sándor javára 300 P. tőke és több követelés és járuléka erejéig a starjáni kir. járásbíró-ság 1931 évi 1142—5 az. végzésével elrendelt ki-elégítési végrehajtás folytán végrehajtást szenvdől 1931 évi október hó 13-án lefoglalt 2140 P. becsértékű ingóságokra a starjáni kir. járásbíró-ság 7722—931 sz. végzésével az árverés elrendeltetvén, annak az 1908. évi XLI. t.-c. 20. §-a alapján az alább megnevezett s a foglalási jegyzőkönyvből ki nem tűnő más foglaltatok javára is az árverés megtartását elrendelem, végrehajtást szenv. lakásán üzletében Karancsberényben leendő megtartására határidőül 1932 évi április hó 8 nap délelőtt 10 órája tüzetik ki, amikor a bíróság lefoglalt rádió, könyvek, butorok s egyéb ingóságokat a legjobbat ígérőnek készpénzfizetés ellenében, eselleg becsáron nulul is — de a kikiláltási ár kétharmadánál alacsonyabban nem, el fogom adni. Azon ingóságokra, amelyeknek a kikiláltási ára egyezer pengőn felül van, az 5610—931 M. E. számú rendelet értelmében csak azok árverezhetnek, akik a kikiláltási ár egytizedrészt bántapénzüll letesznek.

Dr. Szenes Alfréd ü. á. k. Salgó Gábor jav. 572'85 P. s. jár. 720 P. s. jár. Dr. Szalvendy Ödön ü. á. k. Bacher Rudolf, Melichar Ferenc jav. 859 P. s. jár. 224'40 P. s. jár. Dr. Lauffer Samu ü. á. k. Lauffer Lőrincz jav. 316'64 P. s. jár. Dr. Pollataek Armin ü. á. k. Nógrád és Hont vármegyei Közeü Mezőgazdasági Hitel Szövetkezet jav. 80.000 P. s. jár. 5000 P. s. jár., 950 P. s. jár. Dr. Dusoczky Károly ü. á. k. Krausz Moskovits Egyesült Ipartelepek jav. 44'49 P. s. jár. Dr. Spitzer József ü. á. k. Olajművek r. t. jav. 2296'56 P. s. jár. Dr. Weisz Emil ü. á. k. Weisz Armin és Fia jav. 837'80 P. s. jár. Dr. Friedmann Armin ü. á. k. Friedmann Testvérek jav. 56 P. s. jár.

Salgótarján, 1932 évi március hó 11-én.

Török Gyula
kir. bír. végrehajtó.

Másolat.

M. kir. földmivelségi miniszter. 14169/1932. I—1. sz. Tárgy: Az altruista jellegű hitelintézetek működési körében felmerülő erdőelidegenítések és erdőfeldarabolások. A magyar földhitelintézetek országos szövetségének, az országos központi hitelszövetkezetnek, a magyar földhitelintézetnek és a kisbirtokosok országos földhitelintézetének. — Több esetben előfordult, hogy az ingatlanok adásvételével és eldarabolásával törvényes felhatalmazás alapján hivatásszerűen s ennek következtében az 1920. évi XXXVI. t.-c. és 1929. évi XLI. t.-c. által kivételes elbánásban részesített altruista jellegű hitelintézetek a földbirtok helyesebb megosztása érdekében kifejtett tevékenységük közben a idézett törvények, valamint az 1924. évi VII. t.-c. hatálya alá nem tartozó erdőingatlanok adásvételére és eldarabolására vonatkozólag még érvényben levő 6201—1918. és 5200—1919. M. E. sz. kormányrendeletekben foglaltakkal szemben az erdőingatlanokra vonatkozó adásvételi szerződéseket tudomásulvétel végett az illetékes törvényhatóság közgazdasági bizottságának gazdasági albizottságánál bemutatni elmulasztották, továbbá erdőingatlanokat előzetes hozzájáruláson kikérés nélkül az erdőfenntartási közérdekek sérelmével és az érdekelt erdőgazdaság okzerlettségének figyelmén kívül hagyása mellett eldarabolva idegenítették el. Bár az erdőingatlanok

forgalmát szabályozó 5200/1919. M. E. sz. kormányrendelet az erdőre vonatkozó adásvételi szerződések bemutatása tekintetében a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetségét és Országos Központi Hitelintézetet szintén kivételes elbírálásban részesíti, tekintettel azonban arra, hogy a 6201-1918. M. E. sz. rendelet az erdő eldarabolást kivétel nélkül hatósági jóváhagyás alá utalja s ugyanegy telekkönyvi jószágtesten belül nemcsak az egymással összefüggő kataszteri birtokrészletekből álló erdőtest egyes részeinek, hanem az egymásnak különálló erdődaraboknak eladását is — miután azok erdőgazdaságilag egységet képeznek — szintén erdőfeldarabolásnak kell tekinteni, ezeknek a hitelintézeteknek működési körében is elenyészően csekély azoknak az eseteknek a száma, amidőn erdőingatlannak, vagy olyan ingatlanok elidegenítésénél, melyhez erdő is tartozik, hatósági jóváhagyástól függetlenül bonyolítják le adásvételi jogügyleteiket, míg az esetek túlnyomó részében más hitelintézetnek pedig minden esetben a fent említett kormányrendeletek figyelembe vételével kell eljárniok. A törvényes rendelkezésekkel való szembehegyezkedés a közrend sérelme mellett közgazdaságilag is káros következményeket von maga után. Ma ugyanis az adásvételnél nem képezi mérlegelés tárgyát, hogy az erdő milyen kezekbe kerül, a helyes és okos erdőgazdálkodás azoknál az erdőknél is kétségessé válhatik, amelyek megelőzőleg már rendszeres gazdasági üzemterv szerint kezeltettek, az erdők eldarabolásából pedig — mivel az erdőrendészeti hatóságok idejekorán közbelépni nem lehet — a legtöbb esetben erdőpusztítások következnek be s az erdőirtás beszüntetése és a kiirtott területek újra erdősítése érdekében elkerülhetetlen hatósági intézkedésekből, vagy a törvényességgel járó büntető intézkedésekből eredő hátrányos következményekért az új tulajdonosok joggal támaszthatnak kifogást az eladó hitelintézettel szemben. A közérdekre és vevők gazdasági érdekeire is egyaránt káros ilyen esetekben elkerülése végett nyomatékosan hívom fel az érdekelt hitelintézetek figyelmét arra, hogy amennyiben az adásvételi szerződés tárgyát erdőingatlan képezi, vagy a szerződéssel egyéb ingatlan mellett erdőingatlannak eladása, vagy megszerzése is tervbe van véve, az 5200-1919. M. E. sz. kormányrendelet értelmében az illetékes törvényhatóság közgazdasági bizottsága gazdasági albizottságának hozzájárulását meg kell szerezniök, abban az esetben pedig, ha az adásvétel erdőfeldarabolással kapcsolatos, az idézett, valamint a 6201/1919. M. E. sz. kormányrendelet értelmében a tervbe vett erdőfeldaraboláshoz az említett albizottság utján előzetes engedélyemet kell kikérniök. Hogy az érdekelt hitelintézetek földbirtokpolitikai tevékenységük az engedélyezési eljárás mellett is fennakadás nélkül folytathassák, a törvényhatóság közgazdasági bizottságainak gazdasági albizottságait egyidejűleg utasítottam arra, hogy a beérkezett ügyeket soronkívül vegyék tárgyalás alá és az erdő adásvételre vonatkozó szerződések tudomásulvétele kérdésében határozato-

kat 15 nap alatt hozzák meg, az erdőfeldarabolására vonatkozó iratokat pedig hozzám legkésőbb 8 nap alatt terjeszék fel. Az eljárás gyorsasága érdekében az ügyiratokat ilyen módon felszerelve kell a hatóság elő terjeszteni, hogy a tényállás megállapítására alkalmasak legyenek, erdődarabolás esetén pedig az eldarabolás tervezetét feltüntető térképet, vagy vázlatrajtot feltétlenül mellékelni kell. Budapest, 1932. február 3. A miniszter helyett: Dr. Mayer s. k. államtitkár.

Nógrád és Hont k. e. e. vármegyék közgazdasági bizottsága gazdasági albizottságától. 299/2932. sz. Határozat: A bizottság az altruista jellegű hitelintézetek működési körében felmerülő erdőelidegenítések és feldarabolások ügyében kiadott 1392. évi 14.169. I—1. F. M. sz. körrendelet tudomásulvétel és mihez tartás végett, egyúttal pedig azzal az értesítéssel adja ki, hogy a nagyméltóságú m. kir. földmivelségi miniszter ur egyidejűleg a m. kir. igazságügyi miniszter urat a telekkönyvi hatóságok megfelelő utasítására is felkérte, nevezetesen arra, hogy a telekkönyvi hatóságok a szóbanlevő hitelintézetek (A Magyar Földhitelintézet Orsz. Szövetsége, az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet, A Magyar Hitelintézet és a Kisbirtokosok Orsz. Földhitelintézet) által bemutatott adásvételi szerződéseket erdőingatlan tulajdonjogának bekebelezése előtt kötelezve legyenek bizottságunkhoz áttenni.

Az ingatlanforgalmi ügyek elintézésére a közölt F. M. rendelet utolsóelőtti bekezdésében megszabott határidőkre való tekintettel felkéri a bizottság alispán urat, hogy a beérkező ingatlanforgalmi ügyek területi adatait feltüntető iratokat az esetleges erdőfeldarabolás tervezetét és vázrajzát minden egyes esetben adassa ki azonnal a m. kir. erdőfelügyelőnek, hogy véleményét akkor is kellő időben elkészíthesse, ha az helyszíni bejárást igényel.

A közérdekre, valamint vevők gazdasági érdekeire való figyelemmel felkéri a bizottság alispán urat arra is, hogy a 14.169—1932. F. M. rendelet 3—4. bekezdésében foglaltaknak minél szélesebb körben való megismerése céljából a magas rendeletet a vm. hivatalos lapban közzététetni egyúttal a községek előjáróságait a járási főszolgabírák utján utasítani sziveskedjék, hogy adott esetben az erdőingatlan elidegenítésével, vagy eldarabolásával kapcsolatos rendelkezésekről az érdekelteket tájékoztassák.

Jelen határozatát a bizottság közli: 1. alispán urral Helyben, 2. a gödöllői m. kir. áll. és kor. urad. erdőigazgatósággal, 3. a m. kir. erdőfelügyelővel, 4. a vm. m. kir. gazdasági felügyelővel, 5—11. a bgyarmati, nógrádi, salgótarjáni, szécsényi, sziráki, szobi és vámosmikolai járási főszolgabírák, 12—13. Balassagyarmat és Salgótarján m. városok polgármestereivel, 14. Benke Béla vm. II. főjegyzővel, mint a hiv. lap szerkesztőjével és 15—18. a bgyarmati, salgótarjáni, vaci nagymarosi m. kir. erdőhivatalokkal.

Balassagyarmat, 1932. február 19.

Baross s. k.

alispán, h. elnök.

Tokajhegyaljai fajborok:

Asztalibor 1 liter 70 Hll. Szamorodni 1 liter 90 Hll.
5 puttonos asznbör 1 liter 3'60 P.

Dorosnyák Géza tállyai szőlőgazdaság.
SALGÓTARJÁN. FŐ-UTCA 65.

APOLLO MOZGÓ HETI MŰSORA:

2 Sz. 3 V.

4 Hétfő

A szezon legmulatságosabb vigjátéka.
A nyitott ablak.

F. W. MURNAU
remekműve.
A négy ördög.

Jönl Jönl
ROHAM.
Postás fiu és huga

Kieg.: Vigjáték.

Kieg.: Vigjáték.

Kezdete: hétfőn, szerdán, csütörtökön, és szombaton este 7 és 9 vasár- és ünnepnap d. u. 5, 7 és 9 órakor.